

ENSIDIG

Paul Babitsky og John Rimberg: „The Soviet Film Industry“. Udg. af „Research Program on the U.S.S.R.“ ved Frederick A. Praeger, New York, 1955.

Denne studie er udarbejdet af en sovjetrussisk manuskriptforfatter, *Paul Babitsky*, der flygtede fra Sovjetunionen under den anden verdenskrig, og den amerikanske sociolog *John Rimberg*, der før har beskæftiget sig med sovjetrussiske forhold, men ikke har interesseret sig særlig for film, før han tog fat på denne bog.

Det første kapitel omhandler den centrale administration af den sovjetrussiske filmindustri 1917—53. Det giver et overskueligt billede af udviklingen fra Czartidens film til det socialistiske styres filmindustri, hvis målsetting er en ganske anden end den, filmindustrien har i Europa og USA. De to følgende kapitler, der er skrevet af *Babitsky*, fortæller om arbejdet i de sovjetrussiske filmstudier i tyverne og trediverne og bærer tydeligt præg af forfatterens specielle forudsætninger. De giver et lidet opmuntrende billede af arbejdsforholdene og af den politiske censur, der gør sig gældende, fra manuskriptet antages, til filmen er færdig. Det er umuligt at efterprøve dette materiale i detaljer, men man savner en beskrivelse af den positive atmosfære, som de store kunstnere trods alt må have kunnet tilvejebringe, når de skabte deres betydeligste film — hele tiden er kun de negative sider ved den sovjetrussiske filmindustri beskrevet.

De tre sidste kapitler er udarbejdet af *Rimberg*. De giver en statistisk behandling af filmheltenes og -skurkenes tilhørsforhold til nationalitet, økonomisk gruppe, o. s. v. — og af deres alder og køn. Der er yderligere oplysninger om den sovjetrussiske filmproduktion under femårsplanerne og om eksport og import af film i Sovjetunionen. Men man får ikke at vide, *hvorfor* den russiske filmproduktion er, som den er, og hvad der ligger bag ændringerne gennem årene.

Bogen afsluttes med nogle tillæg, der giver ordlyden af de vigtigste af de dekretter, administrationen af den sovjetrussiske filmindustri har bygget på, og af direktiverne for manuskript-udarbejdelse og for arbejdet i filmstudierne — alle vigtige kilder til forståelse af filmarbejdets kår i Rusland. Der findes også et tillæg med omtale af nogle af de russiske instruktører — det er dog hverken videre omfattende eller grundigt. Bagest i bogen er der endelig tre værdifulde registre over film, personer og filmemner.

Jørgen Poulsen.

Læserbrev

Hr. redaktør.

På initiativ af den internationale filmforfatterunion blev der i forsommeren i Paris afholdt en kongres, som formodentlig er af stor interesse for alle, der er alvorligere engageret i filmen.

Begivenheden har ikke givet anledning til megen omtale — og en orientering af filmfagfolk har vistnok ikke fundet sted.

Samtidig med at jeg anmoder KOSMORAMA om at

være behjælpelig med, at der bliver fremskaffet det fornødne materiale til belysning af kongressens arbejde, skal jeg bede om optagelse af følgende stærkt koncentrerede uddrag af *V. Semitjovs* artikel, som har stået i den svenske avis „Dagens Nyheter“ — samt en afsluttende forespørgsel:

„... Kongressen har særlig interesse, fordi det er den første internationale sammenkomst af „film-autører“ (*auteurs de films*), hertil regnes først og fremmest forfattere, instruktører og komponister.

Der var mødt ca. 100 deltagere fra omkring 30 lande — også repræsentater fra østblokken, incl. Kina. I den 12 mands komité, der i det kommende år skal følge begivenhederne, sidder navne som den sovjetiske instruktør *Youtkevij*, amerikaneren *Preston Sturges*, englænderen *Anthony Asquith*, franskmændene *René Clair* og *Marcel Pagnol*, italieneren *Cesare Zavattini*.

Kongressen kræver en reduktion af de økonomiske og politiske besværligheder, som den internationale filmudveksling har at kæmpe med.

Ville støtte enhver bestræbelse på at lette den internationale filmudveksling, støtte UNESCO-overenskomsten om fri filmcirkulation for undervisningsfilm, filmarkivernes og filmskolernes virksomhed etc.

Ville støtte udbredelsen af film, som kæmper med vanskeligheder af økonomisk art, intervensere når film af forskellige grunde udelukkes fra eksport.

Ville formulere en opfordring til landenes regeringer og offentlige institutioner om at beskytte filmens nationale egenart.

Man vendte sig mod idécensur under enhver form, mod kunstneriske kompromis'er, rejste krav om øget personligt ansvar, vendte sig mod brutal karikering på film af andre nationaliteter og racer.

Ønskede beskyttelse for færdiggjorte film mod hensynsløs nedklipping og ændringer, som ikke kan sanktioneres af filmens ophavsmand.

Enstemmigt fordømtes forevisning af film på lærreder, de ikke var fremstillet til: cinemascop, super-scop, vistavision, gigant-cineraama etc. — man anså det for at medføre forvrængninger og dermed en krænkning af filmskaberens rettigheder.

„Problemet er alvorligt og rummer en trusel mod filmens fremtid“. Man ville snarest indkalde til en konference med repræsentanter for regeringer, tekniske industrier, filmfolk, producenter og udlejere. Det var kort sagt meget væsentlige tanker, man beskæftigede sig med.

Også Danmark var inviteret — og deltog, såvidt jeg har forstået, med 4 repræsentanter: *Annelise Hovmand*, *Astrid Henning-Jensen*, *Bjarne Henning-Jensen* og *Johan Jacobsen*.

Ingen kan formodentlig have noget at indvende mod det.

Men herefter begynder imidlertid betænkelighederne: Hvordan går det til, at en kongres af tilsyneladende vidtrækkende betydning kan afholdes uden informering af dem, den angår?

Via hvem er invitationen til danske filminstruktører, -forfattere og -komponister nået frem?

Ud fra hvilke synspunkter er repræsentanterne udvalgte og af hvem?

En orientering ville være glædelig.

Og er det urimeligt at bede om en redegørelse for, hvad der skete på kongressen, og hvad der søges udrettet indtil næste møde?

Søren Melson.